

Handleiding Herziene Who

VNG Realisatie Handreiking

In Ontwikkeling versie 10 januari 2024

Deze versie:

<https://vng-realisatie.github.io/publicatie/cim/handleiding-hwho/0.1.0>

Laatst gepubliceerde versie:

<https://vng-realisatie.github.io/publicatie/cim/handleiding-hwho>

Laatste werkversie:

<https://vng-realisatie.github.io/Handleiding-hWho/>

Redacteur:

Sander Bakker ([VNG Realisatie](#))

Doe mee:

[GitHub VNG-Realisatie/Handleiding-hWho](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

Dit document is ook beschikbaar in dit niet-normatieve formaat: [pdf](#)

Dit document valt onder de volgende licentie:

[EUROPEAN UNION PUBLIC LICENCE v. 1.2](#)

Samenvatting

Status van dit document

Dit document is nog 'In Ontwikkeling'.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

1. Algemeen

- 1.1 Waaroever gaat deze handleiding?
- 1.2 Voor wie is deze handleiding?
- 1.3 Wat is de status van deze handleiding?
- 1.4 Wie en wat valt onder de wet hergebruik van overheidsinformatie?
- 1.5 Wat is het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie?
- 1.6 Hoe kan je hergebruik van overheidsinformatie vereenvoudigen en verbeteren?
- 1.7 Hoe behandel je een verzoek om hergebruik van overheidsinformatie?
- 1.8 Hoe verstrek je de gevraagde overheidsinformatie?
- 1.9 Hoe bescherm je de privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen en IE-rechten?
- 1.10 Mogen er kosten in rekening worden gebracht voor het herbruikbaar maken van openbare overheidsinformatie?
- 1.11 Wat zijn interessante praktijkvoorbeelden?
- 1.12 Waar vind ik meer informatie?

2. Ontwikkeling en beheer van de handleiding

3. Aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie

- 3.1 Duurzame toegankelijkheid
- 3.2 Archivering by design
- 3.3 Vindbaarheid van informatie
- 3.4 Beschikbaarheid en Leesbaarheid

4. Aanbevelingen voor de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen en intellectuele eigendomsrechten (BZK)

- 4.1 Bescherming privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen
- 4.2 Persoonsgegevens in registers
- 4.3 Anonimiseren
- 4.4 Bescherming van IE-rechten

5. Regels voor de kosten (BZK)

- 5.1 Tariefregels per type organisatie
  - 5.1.1 Met een publieke taak belaste instelling
  - 5.1.2 Publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties
  - 5.1.3 Bibliotheken en musea
  - 5.1.4 Overheidsondernemingen
- 5.2 Aanvullende informatie over kosten en tarieven
  - 5.2.1 Wat wordt er bedoeld met een redelijk rendement?
  - 5.2.2 Gelden er verschillende tarieven voor het eerste verzoek om hergebruik en daaropvolgende verzoeken voor dezelfde informatie?

6. Meer informatie (iedereen)

- 6.1 Websites

- 6.2 Publicaties
- 6.3 Definities?

- 7. Handleiding Wet hergebruik overheidsinformatie**
  - 7.1 Aanleiding
  - 7.2 Aanpak
  - 7.3 Proces
  - 7.4 Planning
  - 7.5 Rollen en verantwoordelijkheden
  - 7.6 Hoe kan je deelnemen?
  - 7.7 Werk en publicatieomgeving

- 8. Conformiteit**
  - A. Index**
    - A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie
    - A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

§ 1. Algemeen

§ 1.1 Waarover gaat deze handleiding?

Op [datum] is de Wet implementatie Open data richtlijn in werking getreden. De Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who) is daardoor gewijzigd. Burgers en bedrijven kunnen een verzoek indienen tot het verstrekken van overheidsinformatie. Daarnaast krijgen zij actief overheidsinformatie beschikbaar gesteld.

Deze informatie kan worden gebruikt door voor uiteenlopende doeleinden, zowel voor commerciële als niet-commerciële doeleinden. Het voornaamste doel van de wet is het creëren van economische meerwaarde van overheidsinformatie. Overheidsinformatie kan waarde hebben voor partijen buiten de overheid en als basis dienen voor nieuwe producten en diensten, zoals apps, visualisaties en analyses. De verstrekte informatie kan daarbij ook worden gecombineerd met andere informatie of data.

Verzoeken kunnen niet alleen tot bestuursorganen worden gericht, maar ook tot andere instellingen met een publieke taak en tot archieven, musea en bibliotheken. Voor overheidsondernemingen en publiek gefinancierde onderzoeksinstituten gelden aangepaste regels.

Met deze handleiding worden organisaties die onder de toepassing van deze wet vallen geholpen bij de uitvoering ervan. De handleiding bevat een overzicht van het bredere wettelijk kader voor

hergebruik van overheidsinformatie, een uitleg van wijzigingen van de Who, aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie, stappenplannen voor de verschillende overheden, aanbevelingen voor het verstrekken van overheidsinformatie, aanbevelingen voor de bescherming van rechten van anderen, regels voor de kosten en praktijkvoorbeelden.

§ 1.2 Voor wie is deze handleiding?

Deze handleiding is primair geschreven voor en door organisaties die onder de verplichtingen van de Who vallen. Dit zijn de ‘met een publieke taak belaste instellingen’, overheidsondernemingen en publiek gefinancierde onderzoeksinstellingen.

§ 1.3 Wat is de status van deze handleiding?

De handleiding dient als leidraad voor de afhandeling van verzoeken om hergebruik als ook voor het actief beschikbaar stellen van overheidsinformatie voor hergebruik. De handleiding is niet bindend en laat ruimte voor maatwerk en het toepassen van een in bepaalde gevallen andere wijze van afhandeling.

Hier vind je meer informatie over de opdracht voor en de ontwikkeling en het beheer van deze handleiding.

§ 1.4 Wie en wat valt onder de wet hergebruik van overheidsinformatie?

De Who heeft betrekking op een breed scala aan overheidsorganisaties en verschillende type gegevens.

Type organisaties:

1. Met een publieke taak belaste instellingen;
2. Overheidsondernemingen;
3. hoger onderwijs, onderzoeksinstellingen of instellingen die onderzoek financieren.

Verschillende begrippen:

1. gegevens
2. informatie

3. documenten

Verschillende categorieën gegevens: Dit ook nog aanvullen?

Lees hier meer over het type organisaties, welke begrippen en categorieën gegevens onder de Who vallen. [hier is nog geen subpagina, maar wel voldoende input in de MvT].

§ 1.5 Wat is het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie?

Het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie wordt bepaald door nationale wetgeving en EU-wetgeving.

Nationale wetgeving bestaat uit de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who); de Wet open overheid (Woo); wet- en regelgeving op basis waarvan openbare registers worden bijgehouden, waaronder de Handelsregisterwet 2007, Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en de Kadasterwet, de Archiefwet (Aw), de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Auteurswet. [UDGA noemen?]

EU-wetgeving bestaat uit de Open data richtlijn, de HVDL uitvoeringsverordening en de Algemene verordening gegevensbescherming. [DGA noemen?]

[mogelijk uitgebreider overzicht met wetsanalyse op later moment]

Hier vind je meer informatie over het wettelijk kader en de recente wetswijzigingen.

§ 1.6 Hoe kan je hergebruik van overheidsinformatie vereenvoudigen en verbeteren?

[Tekst] - zie tekst over aanbevelingen voor betere herbruikbaarheid, subpagina 3

Bekijk hier de aanbevelingen voor betere herbruikbaarheid van overheidsinformatie.

§ 1.7 Hoe behandel je een verzoek om hergebruik van overheidsinformatie?

In beginsel moeten Who-verzoeken worden toegewezen. Voor het behandelen van een verzoek om hergebruik moeten 6 stappen worden doorlopen. Hierbij wordt beoordeeld:

1. of er sprake is van hergebruik;

2. of de Who van toepassing is;
3. of de informatie openbaar is;
4. of er rechten van derden in geding zijn;
5. of er persoonsgegevens in het spel zijn;
6. hoe het verzoek moet worden ingewilligd.

Bekijk hier het stappenplan voor behandeling van verzoeken om hergebruik van overheidsinformatie.

-- hier actief verstrekken noemen?

§ 1.8 Hoe verstrek je de gevraagde overheidsinformatie?

[Tekst] zie tekst subpagina 5.

Bekijk hier de aanbevelingen voor verstrekking van overheidsinformatie.

§ 1.9 Hoe bescherm je de privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen en IE-rechten?

[Tekst] zie tekst subpagina 6.

Bescherming privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen

Het doel van deze wet is om openbare overheidsinformatie voor zo veel mogelijk doeleinden te kunnen hergebruiken. Voor persoonsgegevens in openbare informatie geldt echter dat deze alleen verwerkt mogen worden als dat verenigbaar is met de doelen waarvoor ze verzameld zijn. Dit is het doelbindingsprincipe van de AVG en dit vormt de kern van het fundamentele recht op de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen volgens artikel 8 EU Handvest van de Grondrechten.

Doelbinding en hergebruik (open data) zijn vaak voor persoonsgegevens elkaars tegenpolen. Dat betekent dat persoonsgegevens zich maar zeer beperkt lenen voor hergebruik. Dat is terecht, omdat hergebruik van persoonsgegevens kan leiden tot vele risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen zoals misbruik, zoals doxing en identiteitsfraude.

Niet ieder hergebruik van openbare persoonsgegevens is echter op voorhand uitgesloten. Omdat dit wetsvoorstel ziet op een zeer breed palet aan gegevens, is er ruimte nodig om daarover van geval tot geval een afweging te kunnen maken. Daarom geldt de hoofdregel dat hergebruik van

persoonsgegevens aan het doelbindingsprincipe van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) voldaan moet worden. Dat vergt een (onderbouwde) beoordeling van geval tot geval van de verantwoordelijke organisatie.

Dat kan praktisch betekenen dat overheidsinformatie geanonimiseerd of anderszins bewerkt moeten worden om een goede balans te vinden tussen hergebruik en de bescherming van privacy en persoonsgegevens. Als geen goede balans kan worden gevonden dient afgezien te worden van hergebruik en dient een verzoek te worden afgewezen.

Daarnaast bevat de wet een aantal aanvullende waarborgen om de privacy en persoonsgegevens van mensen te beschermen, waaronder een verbod om mensen te heridentificeren.

Volgens de AVG zijn verwerkingsverantwoordelijken verplicht om voor het beschikbaar stellen van persoonsgegevens een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren wanneer het waarschijnlijk is dat er een hoog risico is voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

Een afwijkende situatie geldt voor persoonsgegevens in bij of krachtens de wet ingestelde registers voor zover deze openbaar toegankelijk zijn. [nader op te schrijven afhankelijk van de uiteindelijke wettekst].

Bescherming van IE-rechten De Who doet geen afbreuk aan de rechten van derden die rechthebbende zijn in de zin van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten of de Databankenwet.

Wanneer er bijzondere afspraken zijn gemaakt met IE-rechthebbenden, zoals CC-BY-licenties, dan moeten deze volgens het wetsvoorstel worden gerespecteerd. Dat kan praktisch betekenen dat de naam van de auteur of de bron vermeld moet worden. Die naamsvermelding zal zijn grondslag meestal vinden in het auteursrecht en het zal hergebruikers niet vrij staan om die naam te gebruiken voor andere doeleinden dan bronvermelding.

Bekijk hier aanbevelingen voor de bescherming van de privacy en intellectuele eigendomsrechten.

§ 1.10 Mogen er kosten in rekening worden gebracht voor het herbruikbaar maken van openbare overheidsinformatie?

Het uitgangspunt van de Who is dat bij terbeschikkingstelling geen of slechts de marginale verstrekingskosten in rekening worden gebracht. Bij marginale verstrekingskosten gaat het om de extra kosten die gemaakt moeten worden om te kunnen voldoen aan een verzoek. Eind 2017 heeft KING, in opdracht van de VNG en met steun van BZK, een quick scan uitgevoerd naar de door gemeenten gemaakte kosten voor de uitvoering van de Who. Uit deze quick scan blijkt dat gemeenten bij de verzoekers geen kosten in rekening brengen. Ook de marginale verstrekingskosten niet.

Vooraf moet kenbaar worden gemaakt als kosten in rekening worden gebracht voor het hergebruik en met welke factoren rekening wordt gehouden bij de berekening daarvan. Indien geen kosten in rekening worden gebracht, hoeft verzoeker hierover ook niet geïnformeerd te worden. Ook moet, indien daarom wordt verzocht, worden aangegeven hoe de kosten zijn berekend met betrekking tot een specifiek verzoek om hergebruik.

Wanneer documenten proactief en online voor hergebruik beschikbaar worden gesteld, bijvoorbeeld via een open data portaal, dan kunnen er geen marginale verstrekingskosten worden doorberekend, omdat er geen sprake is van een verzoek en omdat het potentiële aantal hergebruikers erg groot kan zijn.

In de praktijk gelden hier er echter veel uitzonderingen voor. Of er kosten in rekening gebracht mogen worden hangt af van twee factoren: het type organisatie en het type gegevens. Bekijk hier de regels voor de kosten per type organisatie.

§ 1.11 Wat zijn interessante praktijkvoorbeelden?

[Tekst] zie tekst subpagina 8.

Bekijk hier de praktijkvoorbeelden bij verschillende overheden.

§ 1.12 Waar vind ik meer informatie?

Hier vind je andere nuttige websites en publicaties.

[hier verwijzing opnemen naar HVDS Handleiding?]

§ 2. Ontwikkeling en beheer van de handleiding

Deze handleiding wordt ontwikkeld door het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, andere departementen binnen de Rijksoverheid, het Nationaal Archief, VNG, IPO, UVW, Europa Decentraal.

[mogelijke uitbreiding naar aanleiding van motie]

De opdracht en het beheer van de handleiding is in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met voornoemde partijen.

[meer zeggen over het beheer?]

Cannot GET /Wettelijk kader.md

§ 3. Aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie

De Who heeft als uitgangspunt dat overheidsinformatie zoveel mogelijk openheid en herbruikbaarheid moet faciliteren. Overheidsinformatie is daarbij zo open als mogelijk en zo gesloten als nodig. Hergebruik van overheidsinformatie is alleen mogelijk wanneer diezelfde overheidsinformatie openbaar en duurzaam toegankelijk. Dit zijn de randvoorwaarden die hergebruik van informatie mogelijk maken. De toepassing van de Who is afhankelijk van de manier waarop invulling wordt gegeven aan actieve openbaarmaking zoals geformuleerd in de Woo en van de wijze waarop de informatiehuishouding van publieke instellingen is vormgegeven.

We verduidelijken hier precies wat duurzame toegankelijkheid en specifiekere vindbaarheid, beschikbaarheid en leesbaarheid omvatten, hoe je dit in kaart brengt en welke passende maatregelen je organisatie kan nemen om dit te stimuleren. De maatregelen om duurzame toegankelijkheid te stimuleren worden het best bepaald op het moment dat informatiesystemen gekocht, gebouwd, aangepast of afgeschaft worden. We noemen dit ‘archiveren by design’. Het is echter ook mogelijk dat hergebruik betrekking heeft op overheidsinformatie in oudere legacy-systemen of zelfs betrekking heeft op overheidsinformatie die alleen op papier beschikbaar is.

§ 3.1 Duurzame toegankelijkheid

Duurzaam toegankelijke overheidsinformatie betekent dat deze informatie vindbaar, beschikbaar, leesbaar en interpreteerbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig is. Deze kenmerken zijn ook essentieel om overheidsinformatie te kunnen hergebruiken. Vindbaar betekent bijvoorbeeld dat gebruikers weten waar zij de informatie kunnen vinden. Deze informatie moet vervolgens beschikbaar zijn op een manier die het mogelijk maakt om te hergebruiken, maar ook te interpreteren zodat duidelijk is wat de betekenis van de informatie is. Toepassing van het DUTO raamwerk zorgt ervoor dat overheidsinformatie duurzaam toegankelijk is. Het DUTO-raamwerk is de vertaalslag om ‘archiveren by design’ in de praktijk te brengen.

§ 3.2 Archivering by design

Om overheidsinformatie goed te kunnen archiveren moeten informatiesystemen daarop worden ingericht. Met ‘archiveren by design’ zorg je dat al in een vroeg stadium passende maatregelen genomen worden om overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken. Een informatiesysteem moet breed worden opgevat: het heeft bevat naast applicaties ook aspecten zoals organisatie en mensen. Het gaat dus ook om beleid, randvoorwaarden en architectuur. Wanneer deze randvoorwaarden geadresseerd zijn kun je ook zorgen voor passende eisen aan een applicatie, die al bij een aanbesteding kunnen worden meegenomen. Voor het doel van hergebruik kunnen dan al bij het begin vereisten meegenomen worden over bijvoorbeeld het gebruik van open standaarden, machineleesbaarheid, ontsluiting of API's. Op deze wijze kan aan eisen uit de Who worden voldaan op een manier die past in het financieel beleid van een instelling en zonder dat de instelling verplicht is extra kosten te maken.

§ 3.3 Vindbaarheid van informatie

Vindbaar betekent dat de gebruiker snel en eenvoudig relevante informatie kan vinden tussen alle bewaarde informatie. Als informatie niet gevonden kan worden, dan kan deze ook niet worden (her)gebruikt. Bij voorkeur is informatie op één plaats opgeslagen, met de gebruikelijke zoekfuncties vindbaar en wordt meervoudig gebruik gefaciliteerd.

Gebruik metadata en hanteer standaarden voor metadata om informatie te vinden
Gestandaardiseerde metadatering is cruciaal voor de vindbaarheid van informatie. MDTO (Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie) is een gangbare (interbestuurlijke en overheidsbrede) norm voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens over informatieobjecten. Het implementeren en hanteren van deze norm maakt het vinden van overheidsinformatie om te voldoen aan verzoeken tot hergebruik eenvoudiger. Het Stappenplan toepassen MDTO | Nationaal Archief kan organisaties helpen bij het implementeren van de norm. Specifiek, indien jouw organisatie nog gebruik maakt van oudere normen op het gebied van metagegevens (TMLO/TMR) dan biedt de Mapping van TMLO/TMR naar MDTO | Nationaal Archief uitkomst voor een transitie richting MDTO.

Naast het hanteren van metadata standaarden is het verder nuttig om in te zetten op:

- Het bieden van overzicht aan gebruikers waar zij informatie kunnen vinden, inclusief een zoekfunctie.
- Het creëren van een zoekindex op basis van tekstgegevens en metagegevens.

- De implementatie van enterprise search: een functionaliteit voor het zoeken in meerdere systemen die binnen een organisatie in gebruik zijn.
- Het nemen van maatregelen die ervoor zorgen dat informatie alleen vindbaar is voor degenen die daartoe het recht hebben.
- Het garanderen dat informatie na vernietiging niet meer vindbaar of opnieuw te construeren is.

§ 3.4 Beschikbaarheid en Leesbaarheid

Omdat informatie voor verschillende doelen gebruikt en hergebruikt wordt is het nodig dat deze informatie zoveel mogelijk beschikbaar is in vormen die aansluiten bij de manieren van (her)gebruik. Bij voorkeur kan informatie snel, eenvoudig, op elk tijdstip, op elke plaats, zonder kosten en voor zoveel mogelijk afnemers beschikbaar gesteld worden. Informatie die in principe openbaar is, kan onderdelen bevatten die niet openbaar mogen zijn. Bijvoorbeeld omdat deze onderdelen privacygevoelig zijn of de belangen van de overheid of bedrijven schaden. Een overheidsorganisatie hoeft deze niet-openbare onderdelen niet toegankelijk te maken voor externe afnemers. Van informatie die deels als openbaar is geclassificeerd, wordt het openbare deel ter beschikking gesteld. Bijvoorbeeld door informatie te anonimiseren of te pseudonimiseren. Voor informatie die niet als openbaar is geclassificeerd, kunnen additionele beperkingen voor interne afnemers van toepassing zijn. Als informatie wordt aangeboden in een vorm of op een manier die niet aansluit bij het belang van de afnemer, dan kan deze de informatiewaarde niet benutten.

Informatie is leesbaar zonder dat daarvoor speciale toepassingen of hulpmiddelen nodig zijn. Dit betekent dat er gebruik gemaakt wordt van duurzame en open bestandsformaten voor het beschikbaar stellen van informatie. Voor machinematige verwerking van gegevens is het van belang dat het gegevensmodel is beschreven en gestandaardiseerd.

Het is daarom aan te bevelen om in te zetten op:

- Het vastleggen van het openbaarheidsniveau van informatie.
- Het bepalen van de informatiewaarde bij de inrichting van een informatiebron door te inventariseren voor welke (potentiële) afnemers, welke vorm van beschikbaarheid nodig is, hoe zich dit in de loop der tijd ontwikkelt en welke eventuele beperkingen van toepassing zijn.
- Het ter beschikking stellen van informatie in een gangbaar en open bestandsformaat.
- Het beschikbaar maken van informatie in bestandsformaten die samenhangen met het doel waarvoor het bestand wordt gebruikt.
- Het voorkomen van leveranciersafhankelijkheid bij het gebruik van een (specifiek) bestandsformaat.
- Het garanderen dat gebruikte bestandsformaten onafhankelijk van hulpmiddelen of speciale toepassingen te gebruiken zijn.

- Het gebruik van gestandaardiseerde gegevensmodellen en gegevenswoordenboeken ten behoeve van machinematige verwerking van gegevens.
- Het beschikbaar stellen van gegevens in .csv-formaat voor machinale verwerking.
- Het beschikbaar stellen van presentatieversies van gescande documenten in een ander formaat (bijvoorbeeld .jpeg) dan een conserveringsversie (wat een veel groter en zwaarder .tiff-bestand kan zijn).

Cannot GET /Stappenplan

Cannot GET /Aanbevelingverstrekking.md

§ 4. Aanbevelingen voor de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen en intellectuele eigendomsrechten (BZK)

§ 4.1 Bescherming privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen

Het doel van deze wet is om openbare overheidsinformatie voor zo veel mogelijk doeleinden te kunnen hergebruiken. Voor gevoelige informatie zoals persoonsgegevens in openbare informatie geldt echter dat deze alleen verwerkt mogen worden als dat verenigbaar is met de doelen waarvoor ze verzameld zijn. Dit volgt uit het doelbindingsprincipe van de AVG en dit vormt de kern van het fundamentele recht op de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen.

Doelbinding en hergebruik zijn, voor persoonsgegevens, vaak elkaars tegenpolen. Dat betekent dat persoonsgegevens zich maar zeer beperkt lenen voor hergebruik. Dat is terecht, omdat hergebruik van persoonsgegevens kan leiden tot vele risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen zoals misbruik, zoals doxing en identiteitsfraude.

Niet ieder hergebruik van openbare persoonsgegevens is echter op voorhand uitgesloten. Omdat dit wetsvoorstel ziet op een zeer breed palet aan gegevens, is er ruimte nodig om daarover van geval tot geval een afweging te kunnen maken. Daarom geldt de hoofdregel dat hergebruik van persoonsgegevens aan het doelbindingsprincipe van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) voldaan moet worden. Dat vergt een (onderbouwde) beoordeling van geval tot geval van de verantwoordelijke organisatie die persoonsgegevens ter beschikking stelt voor hergebruik.

Dat kan praktisch betekenen dat overheidsinformatie geanonimiseerd of anderszins bewerkt moet worden om een goede balans te vinden tussen hergebruik en de bescherming van privacy en

persoonsgegevens. Als geen goede balans kan worden gevonden dient afgezien te worden van hergebruik en dient een verzoek te worden afgewezen.

De Who bevat een aantal aanvullende waarborgen om de persoonsgegevens van mensen te beschermen, waaronder een verbod om mensen te heridentificeren of pseudonimisering of andere waarborgen ter bescherming van persoonsgegevens teniet te doen. Hergebruikers dienen passende (beveiligings-) maatregelen te treffen conform de AVG om dit te waarborgen. Dit verbod geldt voor de hele keten van hergebruik. Bij een inbreuk op deze voorwaarden dient een hergebruiker dit onverwijld te melden aan de met een publieke taak belaste instellingen, overheidsondernemingen of publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties van wie de gegevens afkomstig zijn. Vervolgens kan de betreffende dataset worden aangepast of ingetrokken. Dit laat onverlet de verplichting om datalekken conform artikelen 33-34 AVG te melden aan betrokken en de Autoriteit Persoonsgegevens. [verwijzen naar meer informatie over het melden van datalekken: Datalek melden | Autoriteit Persoonsgegevens]

Volgens de AVG kunnen verwerkingsverantwoordelijken verplicht zijn om voor het beschikbaar stellen van persoonsgegevens een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren, wanneer het waarschijnlijk is dat er een hoog risico is voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. [verwijzen naar meer informatie over het bepalen of een DPIA verplicht is: Data protection impact assessment (DPIA) | Autoriteit Persoonsgegevens]

§ 4.2 Persoonsgegevens in registers

de Who is niet van toepassing op persoonsgegevens in bij of krachtens de wet ingestelde registers voor zover deze openbaar toegankelijk zijn (zowel gratis of tegen betaling), tenzij het betreft persoonsgegevens in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen registers, dan wel tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald.

Voorbeelden van bij of krachtens de wet ingestelde openbare registers: het Handelsregister, het Kadaster, het Kentekenregister en rechterlijke registers zoals het Boedelregister, Centraal insolventieregister, Centraal register voor collectieve vorderingen, Centraal Curatele- en bewindregister, Gezagsregister, Huwelijksgoederenregister en Register van Nevenfuncties van rechters.

Voorbeelden van niet bij of krachtens de wet ingestelde openbare registers: registers die worden genoemd op de website www.rechtspraak.nl/registers, te weten het Uitsprakenregister en het Zaakverloopregister.

§ 4.3 Anonimiseren

Anonimisering van informatie (met persoonsgegevens) is een middel om de voordelen van een zo groot mogelijke herbruikbaarheid van overheidsinformatie te verzoenen met de verplichtingen van de AVG. Een aantal punten zijn hierbij van belang:

- De AVG is ook van toepassing op het proces van anonimiseren. Na goede anonimisering is de AVG niet meer van toepassing.
- Anonimisering blijkt in de praktijk een uitdaging omdat door nieuwe technieken en het streven naar meer beschikbare open data het steeds gemakkelijker is om persoonsgegevens af te leiden uit datasets die dergelijke gegevens op het eerste gezicht niet lijken te bevatten, daarom moet periodiek herbeoordeeld worden of de gegevens nog steeds voldoende beschermd zijn.
- Anonimisering kan kosten meebrengen. Die kostprijs mag meegenomen worden als één van de componenten van de marginale kosten voor hergebruik.
- Anonimisering van informatie is volgens de het wetsvoorstel geen verplichting (artikel 2, lid 5 Who). De verplichtingen om gegevens voor hergebruik beschikbaar te maken, houden geen verplichting in om documenten te creëren of aan te passen of om uittreksels te verstrekken indien dit een onevenredig grote inspanning vereist die verder gaat dan een eenvoudige handeling. Het anonimiseren van persoonsgegevens, vereist in de regel wel zo'n onevenredig grote inspanning die verder gaat dan een eenvoudige handeling en is daarom niet verplicht. Indien een organisatie overweegt om persoonsgegevens beschikbaar te maken voor hergebruik, kan de organisatie doorgaans dus simpelweg besluiten om hergebruik daarvan te weigeren. De organisatie hoeft de gegevens niet te anonimiseren met het doel om de gegevens geschikt te maken voor hergebruik. In de Memorie van Toelichting (paragraaf 11.8.2) bij het wetsvoorstel wordt uitgebreid ingegaan op het proces van anonimisering en wat er van organisaties verwacht wordt.

§ 4.4 Bescherming van IE-rechten

De Who doet geen afbreuk aan de rechten van derden die rechthebbende zijn in de zin van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten of de Databankenwet. Wanneer er bijzondere afspraken zijn gemaakt met IE-rechthebbenden, zoals CC-BY-licenties, dan moeten deze volgens het wetsvoorstel worden gerespecteerd. Dat kan praktisch betekenen dat de naam van de auteur of de bron vermeld moet worden. Die naamsvermelding zal zijn grondslag meestal vinden in het

auteursrecht en het zal hergebruikers niet vrij staan om die naam te gebruiken voor andere doeleinden dan bronvermelding.

§ 5. Regels voor de kosten (BZK)

Er zijn veel uitzonderingen op de hoofdregel dat bij terbeschikkingstelling geen of slechts marginale verstrekingskosten in rekening worden gebracht. Onderzoeksgegevens die vallen onder artikel 5b moeten altijd kosteloos ter beschikking worden gesteld. Hierop bestaan geen uitzonderingen. Specifieke hoogwaardige gegevenssets die vallen onder artikel 5b geldt hetzelfde, echter zijn hierop wel een aantal uitzonderingen. Deze worden in de handleiding HVD van Geonovum toegelicht.

§ 5.1 Tariefregels per type organisatie

Hieronder worden de tariefregels per type organisatie uitgelegd.

§ 5.1.1 Met een publieke taak belaste instelling

Met een publieke taak belaste instelling mogen ervoor kiezen om de informatie gratis aan te bieden of tegen een vergoeding. Als zij een vergoeding vragen voor hun diensten dan bedraagt de vergoeding maximaal de marginale kosten. Dit zijn de kosten voor het vermenigvuldigen, verstrekken en verspreiden van de informatie alsmede de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van de commerciële vertrouwelijkheid.

Dit is anders voor het Kadaster, de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW) en de Kamer van Koophandel (KvK); deze drie instellingen mogen redelijke kosten in rekening brengen om kostendekkend te kunnen blijven werken. Zij mogen maximaal de kosten van de verzameling, productie, vermenigvuldiging, verspreiding en opslag van de documenten, in rekening brengen, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen, en, indien van toepassing, de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie.

§ 5.1.2 Publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties

Publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties moeten onderzoeksgegevens die vallen onder artikel 5b altijd kosteloos ter beschikking stellen. Hierop bestaan geen uitzonderingen. De Who is niet van toepassing op eventuele andere gegevens die zij bezitten.

§ 5.1.3 Bibliotheken en musea

Bibliotheken (waaronder universiteitsbibliotheken) en musea worden onder de Who nooit verplicht om kosteloos te werken en kunnen voor elk type gegeven de gemaakte kosten voor verzameling, productie, vermenigvuldiging en verspreiding, opslag, conservering en vereffening van rechten, en, indien van toepassing, de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie in rekening brengen, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen.

Voor archieven worden de tariefbepalingen geregeld in de Archiefwet. De richtlijn staat toe om voor archieven hetzelfde regime te laten gelden als voor bibliotheken en musea. Er wordt in dit wetsvoorstel echter voor gekozen om de nadruk te leggen op laagdrempelige beschikbaarheid van archiefbescheiden voor hergebruik. Archieven mogen alleen marginale kosten in rekening mogen brengen voor verband met vermenigvuldiging, verstrekking en verspreiding van documenten. Anders dan voor gewone met een publieke taak belaste instellingen, krijgen archieven niet de mogelijkheid om daarnaast marginale kosten voor anonimisering van persoonsgegevens en voor maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie in rekening te brengen.

§ 5.1.4 Overheidsondernemingen

Overheidsondernemingen mogen kosten in rekening brengen. De maximaal in rekening te brengen kosten door overheidsondernemingen, betreffen de kosten van de verzameling, productie, vermenigvuldiging, verspreiding en opslag van de documenten, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen, en, indien van toepassing, de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie.

§ 5.2 Aanvullende informatie over kosten en tarieven

§ 5.2.1 Wat wordt er bedoeld met een redelijk rendement?

Het «redelijk rendement» dat door organisaties in rekening mag worden gebracht, mag niet hoger zijn dan vijf procentpunt bovenop de vaste rente van de Europese Centrale Bank. Voor overheidsondernemingen en met een publieke taak belaste instellingen die volgens het profijtbeginsel werken (KvK, Kadaster en RDW), geldt op grond van de richtlijn dat de totale vergoeding moet worden berekend aan de hand van objectieve, transparante en controleerbare criteria.

Deze criteria moeten door lidstaten zelf worden vastgesteld. Dit kan op basis van de Who (artikel 9d, vierde lid), maar kan ook plaatsvinden op basis van bijvoorbeeld de wetgeving die de publieke taak van de organisatie in kwestie regelt. Voor organisaties voor wie de uitgifte van gegevens een primaire taak is, is dat laatste de meest aangewezen route. Enkele voorbeelden van dergelijke regelingen zijn de Tarievenregeling Kadaster, het Financieel besluit handelsregister 2014 en de Financiële regeling handelsregister 2019. In alle gevallen ligt de verantwoordelijkheid om deze criteria vast te stellen bij de voor de organisatie verantwoordelijke Minister.

Voor bibliotheken en musea gelden wel de regels ten aanzien van het redelijk rendement, maar geldt niet de verplichting om objectieve, transparante en controleerbare criteria op te stellen op basis waarvan de berekening plaatsvindt. Uiteraard kunnen organisaties er voor kiezen om dat alsnog te doen.

§ 5.2.2 Gelden er verschillende tarieven voor het eerste verzoek om hergebruik en daaropvolgende verzoeken voor dezelfde informatie?

Organisaties zijn niet verplicht een los gescand (gedigitaliseerd) document apart te bewaren nadat dit is verstrekt. Indien het gescande (gedigitaliseerde) document niet wordt bewaard, wordt voor een volgende verzoeker derhalve een nieuwe scan gemaakt en worden de marginale verstrekingskosten hiervan bij hem in rekening gebracht. Indien het gescande (gedigitaliseerde) document naar aanleiding van een eerder verzoek wel is bewaard, worden bij een daaropvolgende verzoeker niet meer dan de marginale kosten van deze verstrekking in rekening gebracht. Deze kosten zullen lager zijn dan de kosten die aan de eerdere verzoeker in rekening zijn gebracht. Hierbij is dan geen sprake van ongelijke behandeling in de zin van artikel 6 Who. De gevallen van de twee verzoekers zijn immers verschillend: voor de eerste verzoeker geldt dat op zijn verzoek omvangrijke werkzaamheden zijn verricht (de verzochte documenten zijn immers op zijn verzoek gescand en indien mogelijk gedigitaliseerd), terwijl de tweede verzoeker heeft verzocht om informatie die op dat moment reeds digitaal en gedigitaliseerd beschikbaar was en daarom eenvoudig voor de verzoeker kon worden opgevraagd. Er kunnen geen verdeelsleutels worden vastgesteld om alle hergebruikers te laten meebetalen. Ook kunnen er niet twee verschillende tarievenregimes ontstaan voor gedigitaliseerde en nog te digitaliseren documenten.

Cannot GET /Praktijkvoorbeelden.md

§ 6. Meer informatie (iedereen)

§ 6.1 Websites

<https://docs.geostandaarden.nl/eu/>

[Tekst]

§ 6.2 Publicaties

[Tekst]

§ 6.3 Definities?

§ 7. Handleiding Wet hergebruik overheidsinformatie

We actualiseren de Handleiding Wet hergebruik overheidsinformatie (Who) via een open aanpak op Github. Deze pagina gaat kort in op de aanleiding voor deze actualisatie en doorontwikkeling. En geeft inzicht in de gekozen aanpak en proces, de vastgestelde planning en hoe alle partijen worden betrokken en kunnen bijdragen.

§ 7.1 Aanleiding

Er zijn verschillende handleidingen voor de Wet hergebruik overheidsinformatie, opgesteld door verschillende overheden. Deze geven uitleg over de algemene normen, praktische stappenplannen

en praktijkvoorbeelden aan overheden die onder deze wet vallen. De Who wordt gewijzigd als gevolg van een herziening van de Europese Richtlijn die hier ten grondslag aan ligt. Door deze wijziging wordt de personele (wie) en materiele (wat) reikwijdte uitgebreid: meer organisaties vallen onder de toepassing van de wet en meer soorten informatie. Ook gaan er nieuwe eisen gelden voor overheden betreft het herbruikbaar maken van openbare overheidsinformatie (hoe). Om ervoor te zorgen dat alle (overheids-)organisaties die onder de toepassing van de gewijzigde Who vallen begrijpen wat de nieuwe wet van hen vraagt en hoe zij deze kunnen uitvoeren worden huidige handleidingen geactualiseerd, tot één integrale handleiding Who.

§ 7.2 Aanpak

Dit gebeurt op basis van de volgende aanpak:

1. Bestaande handleidingen worden samengevoegd tot één handleiding om overzicht en eenduidigheid te creëren voor de uitvoeringspraktijk;
2. De handleiding wordt eerst geactualiseerd en vervolgens doorontwikkeld. Dit volgt een iteratief en incrementeel proces.
3. Samenhang met geldende relevante, aangrenzende wet- en regelgeving zoals de Wet open overheid, de AVG en High Value Datasets uitvoeringsverordening staat centraal;
4. Er wordt samengewerkt via Github aan een open source product en volgens deze 'open aanpak' worden ook externe belanghebbenden, experts en overheden betrokken bij de doorontwikkeling, waaronder de Autoriteit Persoonsgegevens.

§ 7.3 Proces

Er wordt eerst een geactualiseerde en integrale handleiding opgesteld die (overheids-)organisaties helpt te voldoen aan de minimale vereisten die uit de gewijzigde Who voortvloeien. Vervolgens wordt de geactualiseerde versie van de handleiding verrijkt en aangescherpt met aanvullende instructies, adviezen, praktijkinzichten en ervaringen, alsook verwijzingen naar gerelateerde handleidingen, zoals de Handleiding HVDS die ontwikkeld wordt door Geonovum. Dit wordt gedaan aan de hand van een backlog.

§ 7.4 Planning

Het streven is om de geactualiseerde handleiding voor, of gelijktijdig met het inwerktreden van het gewijzigde wetsvoorstel te publiceren. De interne deadline staat op begin juni 2024. Een planning en plan van aanpak voor het beheer en de doorontwikkeling van de handleiding wordt later uitgewerkt.

§ 7.5 Rollen en verantwoordelijkheden

Er zijn drie groepen stakeholders betrokken bij het actualiseren en doorontwikkelen van de handleiding, met verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

1. Overheidsorganisaties: a. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken, DGDOO, Directie Digitale Samenleving (DS) heeft de beleidscoördinerende eindverantwoordelijkheid voor de Who; b. Een kerngroep van overheidsorganisaties (o.a. Min BZK (DS en CIO-Rijk) , de VNG, IPO, UWV, Nationaal Archief en Europa Decentraal) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het actualiseren en doorontwikkelen van de handleiding; c. Alle (overheids-)organisaties die onder deze wet vallen worden proactief geraadpleegd via alle afstemmingsgremia en geven (mede) richting aan het resultaat.
2. Toezichthouders en adviescolleges: a. Organisaties zoals de Autoriteit Persoonsgegevens, het Adviescollege Informatiehuishouding en Openbaarmaking, de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed worden proactief geraadpleegd op specifieke, voor hen relevante onderdelen van de handleiding.
3. Externe belanghebbenden en experts: a. Belangenorganisaties, experts, journalisten en geïnteresseerde burgers worden proactief geïnformeerd over de voortgang en bereikte resultaten.

§ 7.6 Hoe kan je deelnemen?

Er worden verschillende manieren georganiseerd waarop deze stakeholders input kunnen leveren:

- (Overheids-) organisaties die onder de toepassing van de wet vallen kunnen deelnemen aan de kerngroep en input leveren op de momenten dat handleiding ter afstemming wordt voorgelegd binnen de diverse gremia;

- Iedereen is vrij om direct issues op de backlog in de Github-omgeving te plaatsen;
- Feedback kan worden gedeeld tijdens openbare sessies waar tussen- en eindproducten worden gepresenteerd.

§ 7.7 Werk en publicatieomgeving

Op dit moment wordt er gewerkt in de Github-omgeving van de VNG. Dit zal zo blijven totdat de huidige handleidingen zijn samengevoegd en geactualiseerd. Vervolgens wordt de handleiding ondergebracht binnen de Github-omgeving van het ministerie BZK. Open-overheid.nl is de plek waar de geactualiseerde handleiding voorlopig wordt gepubliceerd. De handleiding blijft in beheer van het ministerie BZK en wordt op termijn gepubliceerd op data.overheid.nl.

§ 8. Conformiteit

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

§ A. Index

§ A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

§ A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing